

Dokumentation for koncentrationsindeks

Datagrundlag

Kilde / årstal:

Koncentrationsindekset er beregnet af Danmark Statistik på baggrund af den afgiftspligtige indenlandske omsætning opgjort i momsstatistikken. Omsætningen er opgjort uden moms (men inkl. told og punktafgift) og i løbende priser.

Koncentrationsindekset er beregnet for ca. 600 brancher (6-cifret NACE-koder). Materialet dækker stort set hele økonomien. Primære erhverv, hele fremstillingssektoren, byggeri, forsyningsvirksomhed samt handel, transport og serviceerhverv indgår i materialet. Alle ikke fuldt momspligtige brancher er udeladt af materialet. Dette er fortrinsvis aktiviteter inden for persontransport, rejsebureauvirksomhed samt bank-, finansierings- og forretningsservice. Desuden er offentlig virksomhed, undervisning og store dele af sundhedssektoren ikke omfattet.

Datausikkerhed

Koncentrationsindekset er behæftet med en lille usikkerhed. Usikkerheden opstår pga. markedsafgrænsningen og grupperingen. Statistikken afgrænser markedet efter standardiserede brancheopgørelser. Virksomheder udfører ofte en række forskellige økonomiske aktiviteter, der kan henføres til hver sin branche. Virksomheden brancheplaceres i den branche, hvor den største del af værditilvæksten skabes.

Yderligere kan det relevante marked sagtens være både større eller mindre end det danske marked, som ligger til grund for beregningerne. Der er også usikkerhed forbundet med, at en virksomhed kan ændre momsnummer, at flere momsnumre kan sammenlægges, samt at en virksomhed bliver omregisteret til en anden branche i statistikken. For de fleste sektorer ændrer koncentrationen sig dog ikke særlig meget fra år til år.

Metode og beregninger

I modsætning til tidligere redegørelser, er koncentrationsindeksene på sektorniveau i år uvægtede gennemsnit af koncentrationen i underbranchen. Det skyldes at Danmarks Statistik har diskretioneret omsætningstallene – som ville være den naturlige vægt – for de mest koncentrerede brancher ud. Diskretioneringen vil betyde, at en stor del af data vil gå tabt, hvis man skal vægte for omsætningen.

Analysen indeholder koncentrationsindeks for årene 1992 til 2002. I 2001 er der et databrud, hvor Danmarks Statistik gik over til at registrere virksomheder efter CVR-nummer i stedet for SE-nummer.

Analyserne tager udgangspunkt i rateindekset, der måler de fire største virksomheders samlede markedsandel i en branche.

Koncentrationsrateindekset defineres som:

$$C_k = s_1 + s_2 + \dots + s_k = \sum_{i=1}^k s_i$$

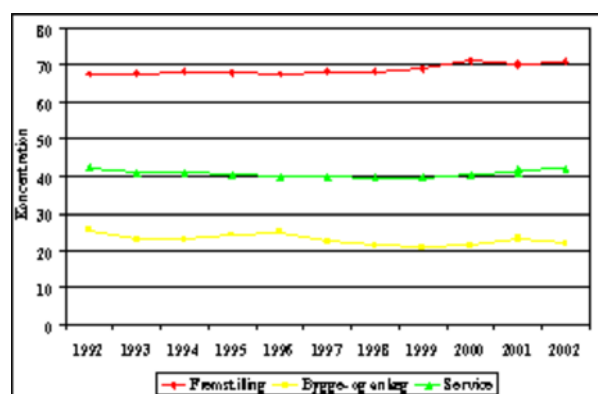
hvor s_i er den enkelte virksomheds markedsandel i forhold til den samlede omsætning på markedet. K er antallet af virksomheder, hvis markedsandel indregnes i indekset; i dette tilfælde de fire største.

I sidste års redegørelse var koncentrationstallene for 2002 foreløbige. I år er tallene blevet

opdateret med de endelige tal.

Koncentrationen i den danske økonomis tre hovedsektorer har været stort set konstant på trods af databruddet i 2001, jf. figur 1

Figur 1: Koncentrationsindeks på hovedsektorer

Note: Der er tale om et uvægtet gennemsnit af koncentrationen i underbrancherne. Der er et databrud med 2001 som overlappende år.

Kilde: Specialkørsler fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Baggrundstallene til figur 1 er angivet i tabel 1.

Tabel 1. Koncentrationen fordelt på hovedbrancher

Branche	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Fremstilling (gl.)	67,5	67,7	68,1	67,9	67,6	68,1	68,3	68,9	70,9	69,9	
Bygge- og anlæg (gl.)	25,6	23,0	23,1	24,2	24,9	22,4	21,5	21,0	21,5	23,2	
Service (gl.)	42,1	41,0	40,8	40,4	39,9	39,8	39,5	39,6	40,4	40,9	
Fremstilling (ny)										70,2	70,9
Bygge- og anlæg (ny)										22,9	21,9
Service (ny)										41,6	42,0

Note: "gl." står for gammel opgørelsesmetode, og "ny" står for ny opgørelsesmetode.

Kilde: Specialkørsler fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Som det ses i tabel 1 betyder den nye opgørelsesmetode i 2001, at faldet fra 2000 til 2001 i koncentrationsindekset for fremstillingserhvervene er lavere ved den nye opgørelsesmetode end ved den gamle. Endvidere er stigningen i bygge- og anlæg mindre, mens stigningen i serviceerhvervene er større.

Importkorrigeret koncentrationsindeks

For at tage højde for den konkurrence, der kommer fra importerede varer, er der også beregnet et importkorrigeret koncentrationsindeks. Ligeledes som koncentrationen er det importkorrigeret koncentrationsindeks ikke vægtet.

I det importkorrigerede indeks vurderes de fire største virksomheders markedsandel i forhold til den samlede tilgang af varer til det danske marked. De fire største virksomheders markedsandel "nedskrives" således ved at indregne importen i den samlede indenlandske omsætning.

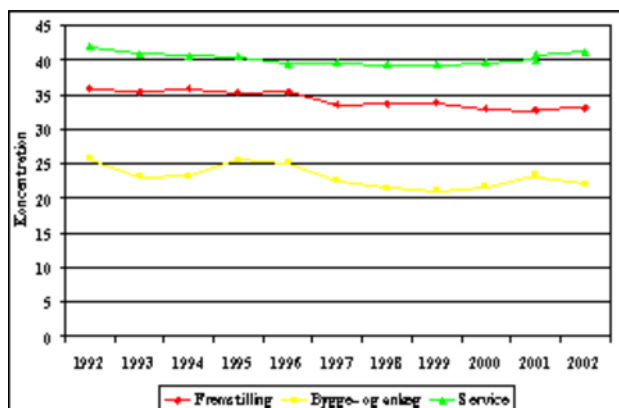
Importkvoterne stammer fra nationalregnskabet, hvor Danmarks Statistik har beregnet importkvoter for de 130 nationalregnskabsbrancher. Derfor er en del brancher blevet tildelt den samme importkvote. Der kan opstå en vis usikkerhed ved denne metode. Det har derfor ikke været muligt at importkorrigere brancherne: "fremstilling af spiritus" og "fremstilling af vin".

De nyeste importkvoter er fra 2000. Det betyder, at koncentrationstallene for 2000-2002 alle er blevet korrigeret med importkvoter for 2000, mens tallene for 1992-1999 er korrigeret med importkvoterne for det respektive år.

Det importkorrigerede koncentrationsindeks beregnes ved hjælp af importkvoter som:

$$C_a \text{ korr} = C_a * (1 - \text{importkvoten})$$

Hvis koncentrationsindeksene for den danske økonomi korrigeres med importkvoten, falder koncentrationen for fremstillingserhvervene fra 71 pct. til 33 pct. i 2002. Den importkorrigerede koncentrationen i serviceerhvervene, ændrer sig kun med 0,9 pct., da importen er langt mindre i disse erhverv. For bygge- og anlæg er der stort set ingen import, hvilket betyder at den importkorrigerede koncentration er meget lig den ukorrigerede koncentration.

Note: Der er tale om et uvægtet gennemsnit af koncentrationen i underbrancherne. Der er et databrud med 2001 som overlappende år.

Kilde: Specialkørsler fra Danmarks Statistik og egne beregninger

I tabel 2 er baggrundstallene til figur 2 angivet.

Tabel 2. Importkorrigerede koncentrationen fordelt på hovedbrancher

Branche	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Fremstilling (gl.)	35,9	35,5	35,9	35,3	35,5	33,9	33,9	34,1	32,9	32,6	

Bygge- og anlæg (gl.)	25,6	23,0	23,1	25,5	24,9	22,4	21,5	21,0	21,5	23,2		
Service (gl.)	41,9	40,8	40,6	40,4	39,5	39,5	39,1	39,0	39,6	40,0		
Fremstilling (ny)											32,7	33,1
Bygge- og anlæg (ny)											22,9	22,0
Service (ny)											40,7	41,1

Note: "gl." står for gammel opgørelsesmetode, og "ny" står for ny opgørelsesmetode.

Kilde: Specialkørsler fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Da opgørelsesmetoden for importkvoterne ikke har ændret sig, er ændringerne mellem den gamle og nye opgørelse som for den ukorrigerede koncentration.